

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-3-34

(Önaraştırma)

Karar Sayısı : 13-47/638-277

Karar Tarihi : 13.08.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Burak BÜYÜKKUŞOĞLU, Didem ULUÇ, Hatice ODABAŞ BUBA

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

- Türkiye Ziraat Odaları Birliği

Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:255 06440 Demirtepe/Ankara

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Sütaş Süt Ürünleri A.Ş. Sütaş Süt Ürünleri A.Ş.

Merdivenköy Sokak No:1 34751 K. Bakkalköy/İstanbul

- Pınar Süt Mamulleri San. A.Ş.

Kemalpaşa Asfaltı No:1 Pınarbaşı/İzmir

- Mar Tüketim Maddeleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.

İzmir Yolu 3 km. Balıkesir

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Sütaş Süt Ürünleri A.Ş., Pınar Süt Mamülleri San. A.Ş. ve Mar Tüketim Maddeleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.'nin bazı bölgelerdeki süt üreticilerine, kendilerinden yem almamaları durumunda süt satın almayacakları tehdidiyle baskı uyguladıkları iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Türkiye Ziraat Odaları Birliği'nden gelen başvuruda, Sütaş A.Ş. (SÜTAŞ)'nin Bursa'nın Karacabey ilçesindeki süt üreticilerini, SÜTAŞ'a ait yem fabrikasından yem almamaları durumunda kendilerinden süt satın almayacağı şeklinde tehdit etmek suretiyle üreticiler üzerinde baskı uyguladığı ifade edilmekte ve ayrıca Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenen fiyatın gerçekçi ve adil olmadığı iddia edilmektedir.
- (3) Kurum kayıtlarına intikal eden bir başka başvuruda ise, SÜTAŞ, Pınar Süt Mamulleri San. A.Ş. (PINAR) ve Mar Tüketim Maddeleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. (KAY SÜT)'nin Bursa'nın Karacabey ilçesinde ve Çorum'un Mecitözü ilçesinde üretici birlikleri veya kooperatifler aracılığıyla ya da doğrudan süt üreticilerine yemi bu teşebbüslerin kendi ortaklıklarının bulunduğu yem firmalarından almadıkları takdirde sütlerini satın almayacakları yönünde baskı uyguladıkları, dolayısıyla bir yandan süt üreticilerinin yem konusunda tercih hakkını kısıtlarken diğer yandan yem firmalarının faaliyetlerini zorlaştırdıkları iddia edilerek, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir.

- (4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 12.04.2013 tarih, 2257 sayı ve 16.04.2013 tarih, 2349 sayı ile giren başvurular üzerine hazırlanan 29.04.2013 tarih ve 2013-3-34/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 09.05.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Konuya ilişkin karar uyarınca düzenlenen 31.07.2013 tarih ve 2013-3-34/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, başvuru konusu iddia ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

- (6) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarı "*çiğ süt pazarı*", ilgili coğrafi pazar ise en dar şekilde teşebbüslerin süt alımı yaptığı ve yem tedarik ettiği "*Bursa iline bağlı Karacabey ve Çorum iline bağlı Mecitözü ilçeleri*" olarak belirlenmiştir.

I.2. Tespitler ve Değerlendirme

- (7) Dosya konusu başvuru, SÜTAŞ, PINAR ve KAY SÜT'ün Bursa iline bağlı Karacabey ve Çorum iline bağlı Mecitözü ilçelerinde bulunan süt üreticilerini kendilerinden yem almamaları durumunda sütlerini satın almayacakları tehdidiyle baskı uyguladıkları iddiasıdır. Bu bağlamda, süt alıcılarının piyasadaki davranışları 4054 sayılı Kanun'un "*Hakim Durumun Kötüye Kullanılması*" başlıklı 6. maddesi bağlamında ve şikayet edilen teşebbüsler arasında ilgili bölgelerde ağırlıklı olarak alım yapan SÜTAŞ özelinde¹ değerlendirilecektir.
- (8) Önaraştırma kapsamında Karacabey Süt Üreticileri Merkez Birliği Başkan Yardımcısı Talip Kahraman ile yapılan görüşmede, Bursa'nın Karacabey ilçesinde SÜTAŞ'ın yem satışındaki bazı politikaları nedeniyle Karacabey Süt Üreticileri Merkez Birliği'nin topladığı günlük süt miktarında düşüş yaşandığı belirtilmekle beraber bazı üreticilerin SÜTAŞ'ın yem bedelini peşin alması ve vade yapmaması nedeniyle Yörsan, Eker ve PINAR gibi firmalara süt vermeye başladıkları ifade edilmiştir.
- (9) Türkiye Süt Üreticileri Merkez Birliği (TSÜMB)'nden gelen verilere göre, SÜTAŞ'ın Karacabey'de %50'nin üzerinde alım yapmış olduğu görülmekte olup üreticilerin alternatiflerinin olması, pazarda süt fiyatlarına yönelik düzenlemelerin bulunması ve pazarda önemli giriş engellerinin bulunmaması değerlendirildiğinde SÜTAŞ'ın hakim durumda olmadığı görülmektedir.
- (10) Nitekim Karacabey Süt Üreticileri Merkez Birliği Başkan Yardımcısı ilçede üreticilerin SÜTAŞ'a alternatif teşkil eden firmalara süt satma imkanlarının, eş deyişle bölgede üreticilerden süt almaya hazır alternatif alıcıların bulunduğu bilgisini vermiştir. Bu bağlamda üreticiler SÜTAŞ'a süt satabilmek için bu firmadan ya da bağlantılı olduğu yem firmasından yem alma yönünde bir zorunlulukla karşı karşıya bulunmamakta, süt alım ve yem satış fiyatlarından memnun olmadıkları durumlarda alternatif firmalara süt satabilmekte ve diledikleri firmanın yemini kullanabilmektedirler.
- (11) Öte yandan Mecitözü Süt Üreticileri Birliği Başkanı Yaşar Kabakçı ile yapılan görüşmede ise, söz konusu ilçede en büyük süt alıcısı firma konumunda bulunan SÜTAŞ'ın süt üreticilerine yönelik herhangi bir zorlama ya da baskı faaliyetinin bulunmadığı ifade edilmiştir. Bunun yanında üreticilerin piyasadaki diğer yemlere göre kalitesinin yüksek,

¹ TSÜMB verilerine göre Karacabey bölgesinde şikayete konu diğer iki teşebbüsten PINAR'ın üretimi, toplam alımlar içerisinde %9 pazar payı ile ifade edilen 'Diğer' kaleminin içerisinde yer alırken, KAY SÜT'ün alım piyasasındaki pazar payı ise 0,48 gibi ihmal edilebilir orandadır. Çorum'a bağlı Mecitözü ilçesinde ise PINAR ve KAY SÜT'ün alımı bulunmamaktadır.

13-47/638-277

fiyatının makul olması sebebiyle SÜTAŞ'tan yem almayı tercih ettikleri ve henüz SÜTAŞ'ın yemiyle ilgili herhangi bir sorun yaşanmadığı belirtilmiştir.

- (12) Söz konusu bölgelerde faaliyet gösteren üretici birliklerinden alınan bilgilerin yanı sıra, bu bölgelerde faaliyet gösteren yem üreticisi/satıcısı firmalardan faaliyetlerinin zorlaştırıldığına yönelik herhangi bir şikayet bulunmaması da söz konusu piyasada arz-talep dengeleri bakımından herhangi bir sorun bulunmadığını destekleyici niteliktedir.
- (13) Gerek süt üretimi yapan işletmelerin parçalı ve dağınık yapıda olması gerekse üretim miktarındaki dönemsel değişiklikler, süt-yem fiyat paritelerini doğrudan etkilemekte ve dönemsel olarak süt alım ve girdi olarak yem fiyatları değişebilmektedir. Dolayısıyla süt alım fiyatlarının dönemsel seyri ve yem fiyatları, süt üreticilerinin faaliyetlerini doğrudan etkilemektedir. Öte yandan, yakın tarihte, Et ve Süt Kurumunun (ESK) faaliyete geçecek olması, süt alım piyasasına ilişkin tüm sürecin regüle edilerek arz-talep dengelerine bağlı olarak gerekli hallerde süt üreticilerinin mağduriyetini önlemek üzere çeşitli araçlara başvurulacak olması ile birlikte küçük üreticilerin süt satışları ve süt-yem pariteleri bakımından belirgin bir iyileşme sağlanacağı ve üreticilerin sanayiciler karşısında daha avantajlı bir konumda olacağı beklenmektedir.
- (14) Bu noktada, süt piyasası ve bağlantılı olarak yem alımında yaşanan bazı sorunların sektördeki yapısal koşullarla yakından ilişkili olduğu, talep edilmesi durumunda diğer üreticilerin de ilgili bölgeden alım yapmasının önünde bir engel bulunmadığı anlaşılmaktadır.
- (15) Bu çerçevede, mevcut durumda şikayete konu olan ve üreticilerden çiğ süt alımı yapan teşebbüslerin, yem satışını zorunlu tutan bir uygulama içerisinde olmadıkları, bununla birlikte bazı yemlerin kullanılmasını tavsiye edebildikleri, şikayete konu bölgelerde özellikle SÜTAŞ'ın güçlü bir alıcı konumunda bulunduğu, ancak yem satışını zorunlu tutmadığı ve üreticilerin piyasadan alternatif yem temin edebildikleri ya da sütlerini diğer sanayicilere verebildikleri anlaşıldığından başvuruya konu iddiaya ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (16) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.